

NOI CERINȚE PRIVIND RAPORTAREA SITUAȚIEI AJUTOARELOR DE STAT LA COMISIA EUROPEANĂ

Constanța DUMITRESCU³⁵

Marius POPA³⁶

REZUMAT

Monitorizarea de către Comisia Europeană a ajutoarelor de stat acordate de către statele membre ale Uniunii Europene reprezintă una din activitățile cheie ale politicii comunitare în acest domeniu. În acest context România are obligația de a monitoriza în plan intern acordarea ajutoarelor de stat și de a raporta organismelor comunitare toate datele și informațiile solicitate de către acestea.

Cuvinte cheie: ajutor de stat, Scoreboard, monitorizare, raportare anuală.

1. Scoreboard-ul ajutoarelor de stat

Încă din 1996, la Consiliul European de la Dublin s-a afirmat necesitatea îmbunătățirii eficienței controlului ajutoarelor de stat și a consolidării mecanismelor de control în cadrul Uniunii Europene.

Drept urmare, în anul 1998, în cadrul Consiliului European de la Cardiff s-a pus accent pe necesitatea promovării concurenței și reducerii distorsiunilor produse de ajutoarele de stat. Pe baza acestor considerente, Consiliul Pieței Interne a lansat o chemare către statele membre la realizarea unor strategii care să conducă la reducerea nivelului ajutoarelor de stat acordate și a subliniat importanța monitorizării acestui nivel și al evaluării efectelor economice, în special prin **metode** statistice. Astfel, în luna martie a anului 2000, Consiliul European de la Stockholm a cerut statelor membre să demonstreze până în anul 2003 trendul descrescător al ajutoarelor de stat acordate în comparație cu PIB-ul înregistrat, luând în considerație și necesitatea de a redirecționa ajutoarele către obiective orizontale de interes comun, care includ **obiectivele de coeziune economică și socială (dezvoltare regională, protecția mediului etc.)**.

De aceea, politica statelor membre în domeniul ajutorului de stat trebuie să țină seama de un complex de factori, atât la nivel comunitar cât și la nivel național. La nivel comunitar, intervin cerințele legate de coordonarea politicilor economice, cofinanțarea priorităților în cadrul politicii regionale comunitare etc. La nivel național intervine specificul fiecărui stat membru care se poate schimba în timp. Unele state

membre își pot concentra politica în domeniul ajutorului de stat pe obiective care au ca scop dezvoltarea regională, altele trebuie să facă față pe o perioadă anumită de timp restructurărilor sectoriale, iar alte state poate că nu au nevoie să acorde atât de multe ajutoare de stat pentru susținerea IMM-urilor dacă legislația lor, piețele de capital și băncile deja facilitează condițiile pentru dezvoltarea acestora.

Necesitățile diferite ale statelor membre în ceea ce privește ajutoarele de stat, exprimate în valori totale, precum și obiectivele avute în vedere la acordarea ajutoarelor trebuie discutate deschis, prezentate în mod transparent pentru a permite o apreciere completă a manierei în care s-au ales instrumentele de politică economică (mixuri) pentru a reduce efectele distorsionante asupra concurenței pe piața internă (datorită subvențiilor).

În scopul de a genera o dezbatere mai largă și un schimb accelerat de experiență între statele membre, au fost inițiate două noi instrumente de creștere a transparenței asupra problemelor de ajutor de stat: un Registru al ajutoarelor de stat și Scoreboard-ul ajutoarelor de stat.

Scoreboard-ul ajutoarelor de stat reprezintă o sursă transparentă și accesibilă publicului care conține informații privind situația generală a ajutoarelor de stat din fiecare stat membru al Uniunii Europene și a activității curente de control a ajutoarelor de stat a Comisiei. Se publică de două ori pe an, unul în primăvară și celălalt în toamnă.

³⁵ Inspector de concurență, Direcția de Raportare, Monitorizare și Control al Ajutoarelor de Stat, Consiliul Concurenței.

³⁶ Inspector de concurență, Direcția de Raportare, Monitorizare și Control al Ajutoarelor de Stat, Consiliul Concurenței.

NEW REQUIREMENTS ON STATE AID REPORTING TO THE EUROPEAN COMMISSION

Constanța DUMITRESCU³⁷

Marius POPA³⁸

Abstract³⁹

The European Commission's monitoring activity of the state aid granted by the EU member states represents one of the key activities of the community policy in this area. In this context Romania has the obligation to monitor at national level the way the state aid are granted and to report to the European Commission all the data and information required.

Keywords: state aid, Scoreboard, monitoring activity, annual report.

1. State aid Scoreboard

Ever since 1996, at the European Council in Dublin it was stressed out the necessity to improve the state aid control efficiency and the consolidation of control mechanisms within EU.

As a consequence, in 1998, at the European Council in Cardiff, the need to promote the competition and to reduce the distortions produced by the state aid was an important topic of the discussions. Having in regard these considerations, the Internal Market Council launched a request to the member states for drawing up some strategies in order to reduce the level of state aid granted. Also, it was underline the importance of the monitoring activity of this level and the need to asses the economic effects, mainly through **statistical methods**. Thus, in March 2000, the European Council requested from the member states to demonstrate, until 2003, the descendant trend of the state aid granted comparing with the GDP, also having in regard the need for the state aid to be directed towards horizontal objectives of common concern, objectives that includes **economical and social cohesion objectives (regional development, environment)**.

Therefore, the member states' policy in the state aid area have to take into account an important number of factors, both at the communitarian and national level. At communitarian level, it has to be taken into account the need for the coordination of economical policies, the need to be co-financed some priority objectives within the regional policy. At national level, each state should

take into account the specificity of the state, aspect that can be modified. Some member states shall concentrate their state aid policy on regional development objective, others have to face the sectorial restructuring processes, while other states may not need to grant so many state aid for the SME's if the legislation, the market on risk capital or banks are already facilitating this sector.

The different need of the member state on state aid, expressed in absolute amount, and the objectives for which the state aid were granted have to discussed and to present in a transparent manner. This has to be done in such a way to allow a complete assessment of the manner in which the economical policy instruments were chosen.

*
* *

For the need to create a larger debate and an accelerated shift of experience between the member states, for the increasing of the transparency on state aid problems, two new instruments were initiated: State aid Register and State aid Scoreboard.

The Scoreboard represents a transparent source that contains information on the general situation of state aid in each EU member state and on the current activity on state aid control carried on by the European Commission. This publication appears twice a year, one in the spring and the other in autumn.

³⁷ Competition inspector, Directorate of Reporting, Monitoring and Control of State Aid, Competition Council.

³⁸ Competition inspector, Directorate of Reporting, Monitoring and Control of State Aid, Competition Council.

³⁹ Translated into English by Marius Popa.

Ca aspecte relevante ale edițiilor anterioare, menționăm că prima ediție a Scoreboard-ului a prezentat cheltuielile cu ajutoarele de stat din Uniunea Europeană începând cu anul 1990, exprimate ca procent din PIB precum și în valori absolute.

În ediția din toamna anului 2003, pe lângă datele statistice prezentate în baza raportărilor primite de la statele membre, UE dedică un capitol celor mai distorsionante tipuri de ajutoare și în special ajutoarelor pentru salvarea și restructurarea firmelor în dificultate precum și progreselor recente ale programului de reformă al Comisiei în domeniul ajutorului de stat.

Începând din 2005, Scoreboard-ul din toamnă include sumele cu cheltuielile realizate pentru acordarea ajutoarelor de stat pentru anul calendaristic anterior, în timp ce ediția din primăvară se concentrează pe diverse subiecte de ajutor de stat.

În timp ce prin aceste instrumente Comisia va continua astfel să mențină un control strict al ajutoarelor de stat, să crească transparența și să monitorizeze atent nivelul ajutoarelor de stat acordate, statele membre trebuie să întreprindă măsuri care să ducă la reducerea ajutoarelor de stat și să le redirecționeze către obiective orizontale prin revizuirea politicilor naționale de ajutor de stat, să evalueze dacă acordarea acestora este întotdeauna cel mai potrivit instrument pentru a corecta anumite eșecuri ale pieței, să evalueze eficiența ajutoarelor acordate și să concentreze măsurile de sprijin public în zonele unde eșecurile pieței au fost în mod clar identificate.

2. Cerințe de raportare la Comisia Europeană

Regulamentul Comisiei Europene nr.659/1999⁴⁰, denumit regulament de procedura, a fost elaborat în scopul asigurării unei aplicări corecte și efective a regulilor de ajutor de stat, nu numai în ceea ce privește notificarea ajutoarelor de stat dar și pentru raportarea tuturor ajutoarelor de stat existente.

În aprilie 2004 Comisia Europeană a adoptat un set de reguli în vederea implementării și clarificării acestui regulament, care stabilește procedura ce trebuie urmată în cazurile de ajutor de stat. Astfel, Regulamentul CE nr.794/2004⁴¹ se ocupă de forma și conținutul notificărilor și al rapoartelor anuale, ca și de alte detalii cum ar fi termenele limită și determinarea lor, precum și stabilirea ratei dobânzii pentru recuperarea ajutoarelor acordate în mod ilegal.

Prin acest regulament s-a stabilit pe lângă procedura de notificare și un format standardizat ce trebuie utilizat de către statele membre în vederea transmiterii rapoartelor anuale.

Articolul 5 - "Forma și conținutul rapoartelor anuale" - din Regulamentul CE nr.794/2004 prevede cum trebuie să fie structurate rapoartele anuale privind ajutoarele de stat existente. Deasemenea, regulamentul de implementare conține anexe specifice pentru rapoartele anuale în sectoarele agricultură și pescuit. Data pentru transmiterea rapoartelor anuale de către statele membre a fost stabilită la 30 iunie a fiecărui an pentru a permite elaborarea în timp a Scoreboard-ului și a unei analize profunde a situației.

În luna martie a acestui an a avut loc la Bruxelles o întâlnire cu statele membre privind raportarea anuală a ajutoarelor de stat, în principal modificările formatului de transmitere a datelor privind ajutoarele de stat acordate de către statele membre precum și alte cerințe de raportare.

Fiecare stat membru are obligația de a raporta toate măsurile de ajutor de stat existente, atât cele autorizate cât și cele exceptate de la obligația notificării. Comisia verifică dacă datele transmise sunt complete, verifică eventualele erori semnalate de noul format și poate adresa întrebări statelor membre dacă există variații mari legate de sumele raportate sau poate solicita precizări privind modul de calcul al elementului de ajutor de stat.

Aceasta raportare trebuie transmisă Comisiei până la data de 30 iunie a fiecărui an. Pentru anul 2007, având în vedere că este primul an în care transmit raportarea în calitate de state membre, România și Bulgaria au primit de la Comisia Europeană o decalare a termenului până la 31 octombrie 2007. Deasemenea spre deosebire de celelalte state membre care transmit datele pentru un an anterior, România și Bulgaria trebuie să transmită date privind ajutoarele de stat acordate în ultimii doi ani anteriori, respectiv 2005 și 2006.

În plus față de aceasta raportare, statele membre mai au obligația, în conformitate cu prevederile Regulamentului Comisiei Europene nr.994/1998⁴² privind aplicarea Articolelor 92 și 93 din Tratatul Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale, de a transmite cel puțin o dată pe an rapoarte privind aplicarea schemelor exceptate de la notificare, rapoarte ce sunt examinate și evaluate. După cum se cunoaște în această categorie intră: ajutoarele de stat pentru IMM-uri, ajutoarele de stat pentru pregătire profesională, ajutoarele de stat pentru ocuparea forței de muncă, ajutoarele regionale pentru investiții precum și ajutoarele de minimis.

Cerințele precum și modelul de raportare pentru aceste ajutoare sunt prevăzute în regulamentele specifice fiecărei categorii de ajutor. Aceste raportări au ca scop

⁴⁰ Publicat în Official Journal L 83 din data de 27.03.1999.

⁴¹ Publicat în Official Journal L 140 din data de 30.04.2004.

⁴² Publicat în Official Journal L142 din data de 14.05.1998.

As relevant aspects of the previous editions, it has to be mentioned that the first edition presented the expenditures with the state aid granted in EU since 1990, expressed both as percentage of the GDP and in absolute values.

In the 2003, the autumn edition of the year, a chapter is dedicated to the most distortive types of state aid, especially to rescue and restructuring aid for company in difficulty. Also the recent progresses of the Commission's reform programme in State aid field have an important place in this edition.

Since 2005, the autumn Scoreboard comprises the amounts with the expenditures made for granting state aid in the previous calendaristic year, while the spring edition focuses on various subjects on state aid.

Through these instruments the European Commission shall continue to maintain a strict control of the state aid, to increase the transparency and to carefully monitor the level of the state aid granted. In the mean time, the member states have to undertake all the necessary measures to lead to the decrease of the state aid and, through revising the national policies, to direct them towards horizontal objectives. Also, they have to asses if granting state aid is always the best way to correct certain market failure, to estimate the efficiency of the granted state aid and to concentrate the public support measures in the areas were the market failures were identified.

2. European Commission's reporting requirements

The EC Regulation no 659/1999⁴³, named procedural regulation, was drawn up with the aim to assure an effective and correct implementation of the state aid rules, not only on the notification but also on reporting of all existing state aid.

In April 2004, in order to implement and clarify the provision of this Regulation, the European Commission adopted a set of rules that establishes the procedure that has to be followed in state aid cases. Thus, the EC Regulation no 794/ 2004⁴⁴ it's about the form and contain of the notification and annual reports. Also, in this regulation are mentioned the deadlines for submitting the reports and the way those deadlines are to be determined, as well as the level of interest in case of illegal state aid recovery.

This regulation establishes also the notification procedure and the standardized format that has to be used by the member states while transmitting the annual reports.

Article 5" Form and contain of the annual reports" from Regulation no 794/2004 provides the annual reports structure. Also the implementing regulation contains special annexes for the annual reports on agriculture and fishery. The deadline for submitting the annual reports is June 30. This is for the European Commission to have enough time to asses and elaborate the Scoreboard.

In March this year, in Brussels took place a meeting with all the member states where have been discussed topics on annual reports, mainly on the modifications of the data submitting format and other reporting requirements.

Each member state has the obligation to report all the existing state aid measures, both authorized and exempted ones. The European Commission verifies any errors, if the submitted data are complete. Also, the EC may ask for supplementary information or may request for additional data on the way the state aid amount was determined.

Each year, the reports have to be submitted to the EC until June 30. In 2007, taking into consideration that is first year when Romania and Bulgaria have to submit the annual reports as member states, the deadline was postponed until October 31. Also, Romania and Bulgaria have to submit data on the state aid granted in 2005-2006.

In addition to this report, according to the EC Regulation 994/1998⁴⁵, on the application of Articles 92 and 93 of the Treaty establishing the European Community to certain categories of horizontal State aid, the member states have the obligation to submit, once a year, reports on implementation of the exempted schemes, reports that the EC shall asses. The exempted state aid includes: state aid for SME's, training aid, employment aid, regional investment aid, de minimis.

Both the requirements and the format of the report are provided in the specific regulation. The aim of these reports is to assure the transparency and the observing of the state aid granting conditions and to obtain information for the periodical reassessment of the Regulations.

3. National procedures on state aid monitoring and reporting

As EU member state, Romania has both rights and duties. One of the most important tasks of the communitarian policy in the state aid area is to assure the transparency and to have a permanent assessment

⁴³ Published in the Official Journal L83/27.03.1999.

⁴⁴ Published in the Official Journal L140/30.04.2004.

⁴⁵ Published in the Official Journal L142/14.05.1998.

nu numai asigurarea transparenței și a respectării condițiilor de acordare dar și obținerea informațiilor necesare asigurării eficienței la momentul revizuirii periodice a regulamentelor de aplicare pentru aceste categorii de ajutoare de stat.

3. Proceduri naționale de monitorizare și raportare a ajutoarelor de stat

Calitatea de stat membru al Uniunii Europene conferă României drepturi dar și obligații noi. Asigurarea unei transparențe în domeniul ajutorului național precum și permanenta evaluare a efectelor induse de opțiunea autorităților centrale sau locale de a acorda ajutoare reprezintă deziderate ale politicii comunitare în acest domeniu. România s-a raliat acestei politici. Consiliul Concurenței, în calitate de autoritate de contact în raporturile dintre Comisia Europeană și autoritățile și instituțiile publice naționale implicate în procedurile din domeniul ajutorului de stat, are obligația de a supraveghea implementarea acestei politici suprastatale.

Raportarea tuturor informațiilor necesare către Comisia Europeană în vederea realizării Scoreboard-ului sau ca urmare a unor solicitări exprese din partea acesteia reprezintă o obligație asumată de România în calitate de stat membru al Uniunii Europene.

În vederea îndeplinirii acestei obligații, Consiliul Concurenței desfășoară în mod permanent o activitate de monitorizare a ajutoarelor de stat acordate în România ce presupune colectarea, procesarea și verificarea datelor și informațiilor puse la dispoziție de furnizori sau beneficiari, care se finalizează prin elaborarea unor rapoarte ce sunt transmise organismelor comunitare.

Drept rezultat al acestei activități, Consiliul Concurenței întocmește și actualizează inventarul ajutoarelor de stat acordate în România, pe baza raportărilor transmise de ministere, agenții guvernamentale, consilii județene sau locale etc.

Procedura de raportare a ajutoarelor de stat acordate în România are drept temei legal Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 117/2006⁴⁶ privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.137/2007⁴⁷, și Regulamentul privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat, pus în aplicare prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 175 din 20 iunie 2007⁴⁸.

Pentru a realiza o bază de date completă și corectă s-a impus ca datele și informațiile raportate să privească ajutoarele de stat acordate în ultimii trei ani anteriori anului în care se face raportarea. Termenul de raportare este data de 31 martie a anului următor anului de raportare, răspunderea pentru veridicitatea și corectitudinea datelor și informațiilor raportate revenind furnizorilor de ajutor de stat.

În vederea transmiterii informațiilor privind ajutoarele de stat acordate, furnizorii de ajutor (administrația centrală sau locală) au la dispoziție cinci fișe al căror conținut este prezentat în anexele la Regulamentul privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat. Prin intermediul acestora se raportează toate ajutoarele acordate de furnizori în perioada avută în vedere pentru raportare, datele cuprinse în prima fișă având un caracter general, iar cele din fișele următoare având scopul de a menționa informații specifice despre ajutoarele exceptate de la obligația notificării și respectiv ajutoarele de minimis. Ultimele două fișe privesc ajutoarele acordate companiilor ce desfășoară activități în sectorul agricultură sau piscicultură.

Datele raportate au în vedere informații referitoare la furnizorul ajutorului de stat, baza legală pentru acordarea ajutorului, obiectivele, modalitatea și momentul acordării, cuantumul și beneficiarii ajutorului acordat.

În cazul în care constată că datele transmise sunt incomplete sau există neconcordanțe cu cele primite pentru perioadele de raportare anterioare, Consiliul Concurenței poate solicita informații suplimentare furnizorilor. În cazul în care nu există date definitive privind valoarea ajutorului de stat, furnizorii au obligația de a transmite valori estimative.

Pe tot parcursul derulării activității de raportare, Consiliul Concurenței, prin intermediul inspectoratelor de concurență teritoriale, asigură consultanță de specialitate în vederea completării fișelor de raportare.

Aderarea României la Uniunea Europeană a creat noi obligații în ceea ce privește raportarea către organismele comunitare a situației ajutoarelor de stat acordate la nivel național. Considerăm că experiența instituțiilor implicate în acest proces - Consiliul Concurenței, furnizorii și beneficiarii - acumulată pe parcursul întregii perioade de pre-aderare constituie un avantaj substanțial în acțiunile de îndeplinire a acestor obligații, creând totodată șanse pentru o analiză economică și social - politică privind dinamica ajutoarelor de stat în ultimii ani ai tranziției economice.

⁴⁶ Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 1042 din data de 28 decembrie 2006.

⁴⁷ Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 354 din data de 24 mai 2007.

⁴⁸ Publicată în Monitorul Oficial al României nr.436 din data de 28 iunie 2007.

of the state aid effects. Romania decided to follow this task. The Competition Council, as contact point with the EC in the state aid area, has the obligation to oversee the way this supranational policy is implemented.

One of the obligations of an EU member state is to report to the EC all the information requested in order for the Scoreboard to be drawn up or any other information requested by the EC.

In order for this obligation to be fulfilled, the Competition Council on regular basis monitors the state aid granted in Romania. This is done by collecting, processing and verifying the information submitted by the grantors or beneficiaries. Following these activities, the Competition Council draw up a series of reports that are submitted to the EC.

Also, based on the information submitted by the grantors (ministries, local authorities) the Competition Council is drawing up and updating the State aid Inventory.

The reporting procedure for the state aid granted in Romania has as legal base GEO no 117/2006⁴⁹, on the national procedures on the state aid area, approved and modified by Law no 137/2007⁵⁰, and on the Regulation on monitoring procedures, implemented through the Competition Council's President Order no 175/20.07.2007⁵¹.

In order to have a complete and correct database, the Competition Council requested that the information that the grantors have to submit to refer to any state aid granted in Romania in the last previous three years of the reporting year. The deadline for this is March 31 of the next year of the reporting year. The grantors have the responsibility for the truthfulness and the correctness of the information submitted.

The Regulation on monitoring procedures includes five fiches that the state aid grantors have to complete in order to submit the information on the state aid granted. Through these fiches, all the data on the state aid granted in the assessed period are submitted. The data in the first fiche have a general character and the ones in the next fiches being more specific. Those are on exempted, de minimis, agriculture and fishery aid.

The data is about the state aid grantor, legal base, objectives, the instruments used when granting state aid and the moment when it was granted, the amount and the beneficiaries.

If the data submitted are incomplete or there are some discrepancies with old data, the Competition Council may request for the grantor to submit supplementary information. If the data are not definitive, the grantor shall submit estimated values.

During the reporting activity, the Competition Council, through the local inspectorates, shall assure consultancy to the grantors.

The accession of Romania to the EU imposed new obligation to report to the EC the situation of the state aid granted in Romania. We consider that the previous pre-accession experience of the institutions involved in this process – Competition Council, grantors and beneficiaries – represents an important advantage on the actions that have to be made in order to fulfill the reporting obligation. In the mean time, this experience increases the chances to have a deep economical, political and social assessment of the state aid dynamic in the last two years of the transition.

⁴⁹ Published in the Official Monitor no. 1042/28.12.2006.

⁵⁰ Published in the Official Monitor no. 354/24.05.2007.

⁵¹ Published in the Official Monitor no. 436/28.06.2007.